

LATTEN

Vieren we onze trouwdag bij jou of bij mij?

Doe maar in mijn huis, dan haal ik taart

MET KINDEREN

Het gebeurt bij samengestelde gezinnen, maar ook bij ouders die af en toe even in hun eentje willen zijn. Latten met kinderen is al lang niet alleen een noodoplossing meer. Maar, eerlijk is eerlijk, ook lang niet altijd makkelijk.

Een gezin waarbij papa en mama ieder een eigen huis hebben? Zo latten Janneke (38) en Maarten (49) al negen jaar. Hij woont in Rotterdam, zij in Amsterdam. Samen hebben ze een zoon van vier en een baby van een half jaar. Janneke: "Het latten is eigenlijk heel natuurlijk ontstaan. Ik kende Maarten al jaren, ik wist hoe hij in elkaar stak voordat we in een relatie stapten. Hij heeft altijd behoefte gehad aan zijn eigen plek. Hij is meer op zichzelf en zoekt graag een rustpunt, wil zich kunnen terugtrekken in zijn eigen huis. Dat uitgangspunt was altijd al duidelijk voor mij. Zo ken ik hem en ik laat hem daarin in zijn waarde. Maarten: "Voor mij is mijn eigen huis inderdaad een plek waar ik met niemand rekening hoef te houden, met m'n eigen kleuren, geuren en energie. Dat noem ik 'even ego-existent zijn'. Ik woon met plezier in Rotterdam, hier train ik bij mijn vaste sportschool en heb mijn eigen hang-outs." Janneke: "En ik woon heerlijk in Amsterdam, heb een huis dicht bij het Vondelpark. Ik zie me hier niet snel vertrekken, spreek graag af met mensen, heb een druk sociaal leven. Als je samen natuurlijk en geleidelijk in een relatie stapt, werkt dat prima. Hij zijn rustplek, ik mijn bruisende Amsterdam. Vaak slaapt Maarten een paar dagen van de week bij

mij en de overige dagen in Rotterdam. Als cameraman heeft hij onregelmatige werktijden en -dagen. Soms verblijft hij lange tijd in Amsterdam omdat dat nodig is voor zijn werk. Mijn werk is juist eigenlijk de enige vaste en constante factor in m'n leven. Ik werk drie dagen per week in Den Haag. Toen ik erachter kwam dat ik zwanger was van onze eerste zoon, hebben we uiteraard gekeken hoe we dit

twijfel over. De kinderen weten niet beter dan dat papa af en toe naar zijn eigen huis gaat. Maarten is een zeer toegewijde, lieve papa. Hij is heel verantwoordelijk, helpt met alles en doet de nachtvoedingen op de dagen dat hij er is. Eigenlijk gaat bij ons alles heel organisch. We lopen zelden te stressen, want ook mijn werktijden zijn heel prettig. In alle rust kan ik 's ochtends de kinderen wegbrengen. En als er echt

'Soms is hij opeens twee weken non-stop bij ons. Dat kan dus ook'

zouden organiseren. We kwamen tot de conclusie dat we zouden doorgaan zoals we al jaren deden: latten. Het betekent in de praktijk dat Maarten de eerste vier dagen van de week bij ons is. De andere drie dagen gaat hij terug naar Rotterdam. Mocht hij opeens een grote klus hebben die hem volledig opslokt, dan kan dat omdat ik altijd de crèche als vaste opvang heb. Soms is hij trouwens opeens twee weken non-stop bij ons. Dat kan dus ook. Het is heel wisselend. Met zijn vierenvormen we een hecht gezin, daar is geen

iets aan de hand is, is Maarten er meteen. Natuurlijk denk ik weleens: goh, wat zou het fijn zijn als hij er nu was. Als de kinderen door een moeilijke fase gaan, een driftbui hebben of zo. Dan zou het handig zijn om even een paar extra handen te hebben. Of om daarna samen gezellig te eten. Maar nee, het zou oneerlijk zijn om te zeggen dat ik meer voor mijn rekening neem. Ik werk parttime en kan dus ook meer voor de kinderen zorgen. Zo zie ik dat. Soms verwarren mensen onze latrelatie met een open relatie. Maar we nemen ►

allebei de volledige verantwoordelijkheid voor onze liefde en gezin.”

Veiligheid en duidelijkheid

Hoe verhoudt deze leefvorm, waarbij een van de ouders soms naar een eigen huis gaat, zich tot het samen zorgen voor de kinderen? Sabine Bijleveld is relatietherapeut. In haar praktijk ontmoet en bege-

voelt. Een gezin vergelijk ik met een boot. Als de ouders de boot stabiel houden, blijft die rustig drijven. Dan is het safe voor een kind. Kiezen ouders voor latten en het kind weet: zo zit het, deze boot ligt stevig, dan voelt het zich veilig. Als ouders er op deze manier mee omgaan, dan houden ze het bij zichzelf: “Geen zorgen, schat, papa en mama houden de boot stil, ga jij maar

‘Sommige mensen verwarren onze latrelatie met een open relatie. Maar we zijn volledig verantwoordelijk voor onze liefde en gezin’

leidt zij allerlei stellen: “In mijn spreekuur zie ik natuurlijk alleen mensen die een hulpvraag hebben. Zij latten wel, maar zouden het liever anders zien. Er zijn ouders die latten om een praktische reden, zoals een baan ver weg. Stellen bij wie het in harmonie gaat, zoals bij Janneke en Maarten, krijg ik niet snel te spreken. Ouders adviseer ik over het algemeen het volgende: de basis voor een kind is rust in de tent. Dan kan het zich met zichzelf en zijn ontwikkeling bezighouden. De primaire behoefte van een kind is een veilig nest waar het zich gehoord en gezien

lekker spelen.” Maar als er spanningen zijn, wordt de boot instabiel en gaat kantelen. Rustig spelen zit er dan niet meer in, afhankelijk van hoe wiebelig de boot is. Toch zijn kinderen in zo’n geval heel goed in staat om te helpen. Vooral wanneer ze daar de credits voor krijgen. Ze worden dan gezien en gehoord en voelen zich serieus genomen. Maar wordt het een klus die alleen maar aanpassing betekent zonder dat dit eigenwaarde oplevert, dan kan het zwaar en eenzaam worden voor een kind. Latten met kinderen kan een tijdelijke

oplossing zijn als er sprake is van spanningen onderling. Het is dan een hanteringsmechanisme waarmee beide ouders even tot zichzelf kunnen komen. Als het een keuze is van beide partners en de fundering goed zit, heeft het kind een voldoende stabiele basis om zich in die situatie staande te houden en veilig te voelen.”

Toch liever die veilige haven?

Latten komt ook vaak voor bij partners die kinderen meebrengen uit een eerdere relatie. Zoals Margriet (40) en Peter (40), die sinds een half jaar latten. Samen hebben ze drie kinderen. Eén van haar, twee van hem. Margriet: “Het gaat hartstikke goed. Ik heb een dochter van negen en Peter een dochter van tien en een zoontje van acht. Ieder heeft zijn eigen huis, en voorlopig houden we dat ook zo. In de nabije toekomst zie ik ons echt nog niet samenwonen. Dat heb ik gedaan met mijn ex, in Spanje. Dat liep stuk. Alles bij elkaar heb ik twee jaar moeten huren of ergens moeten logeren voordat ik mijn eigen huis in België kon krijgen. Ik heb hard moeten vechten om mijn eigen stekkie te bemachtigen. Dat geef ik niet zomaar op. Voor niemand. Sowieso houd ik ervan om me soms even terug te trekken. Als Peter en ik samen zijn met alle kinderen, gaat het goed. We zitten qua opvoeding op één lijn. Toch is het heerlijk om soms even met mijn dochter in mijn eigen huis te zijn. Het is een hele bak vol met zijn vijven.

DE GEVOLGEN VAN LATTEN VOOR DE WET

Niet samenwonen heeft gevolgen, bijvoorbeeld voor de AOW

“Tegenwoordig is samenwonen tijdens een huwelijk niet meer verplicht, maar dat wil nog niet zeggen dat er geen belastingtechnische consequenties kunnen zijn.” Denis L. de Vries van De Vries Belastingadvies geeft een overzicht van de belangrijkste gevolgen. “De AOW is gekoppeld aan de omvang (één of twee mensen) van een huishouden. Bij samenwonen geldt een ander individueel AOW-bedrag dan bij apart wonen.” Op dit moment ontvangen samenwonende partners ieder vijftig procent van het minimumloon aan AOW-pensioen. Partners die kunnen aantonen dat ze niet samenwonen, ontvangen zeventig procent. Een ander voorbeeld: “Als ‘latters’ uit elkaar gaan en ze besluiten om partneralimentatie

te betalen, is dit niet automatisch aftrekbaar. Bij ex-echtgenoten is dit wel zo. De alimentatie is pas aftrekbaar als dit wordt vastgelegd in bijvoorbeeld een samenlevingscontract. In zo’n samenlevingscontract kunnen ‘latters’ ook afspraken maken over bijvoorbeeld de verdeling van de kosten tijdens het samenleven of over de bezittingen bij het uit elkaar gaan. Let wel: als mensen dit contract opstellen via de notaris en zich op hetzelfde adres inschrijven, kan dit leiden tot allerlei fiscale voor- en nadelen op het gebied van aftrekposten, heffingskortingen en belastingheffing over vermogen. Het kan daarom verstandig zijn om eerst met een financieel adviseur te overleggen.”

En het leuke is dat, als je elkaar weer ziet, het telkens een beetje spannend is. Het wordt niet zo’n sleur. Peter en ik kunnen elkaar nog echt missen. Dan appen we bijvoorbeeld dat we elkaar over twee dagen eindelijk weer kunnen vasthouden. Daar kijken we naar uit. Een keer een weekend met zijn tweetjes zijn, blijft nu speciaal. Wij kiezen bewust voor latten, omdat we allebei onze levens nog niet willen veranderen. Maar het gevoel voor elkaar is niet anders dan als we zouden samenwonen.” Relatietherapeut Sabine Bijleveld: “Het is interessant om jezelf als ‘latter’ de vraag te stellen: is latten wat ik echt wil? Of is het eerder het hoogst haalbare? In mijn praktijk zie ik met name mensen die al in een moeilijke relatie zitten en waarbij latten een noodoplossing is. Daar gaat dan heel wat aan vooraf. Geen verbinding meer kunnen maken met elkaar, elkaar emotioneel ‘mislopen’. Apart gaan wonen kan een volgende stap zijn in het scheppen van afstand, een beschermingsmechanisme. Niets is verkeerd, ik respecteer ieders oplossing. Toch gun ik het iedereen dat je met elkaar in verbinding blijft en je open kunt stellen voor je partner. Soms kan latten een beschermingsmechanisme zijn. Ik bekijk altijd hoe iemand ‘gehecht’ is. Voelt diegene zich veilig genoeg om zich écht open te stellen? Komt iemand uit een moeilijke relatie, dan houdt hij of zij vaak rekening met het ‘gevaar’ dat op de loer kan liggen. Uit zelfbescherming durft hij/zij zich niet echt te geven aan een ander en niet meer te gaan samenwonen. Als je kiest voor zelfbescherming, sta je niet volledig open voor contact. Dat frustrereert de ander dan weer en zo ontstaat een negatieve wisselwerking. Een belangrijk begin kan zijn dat beide partners inzien dat ze elkaar mislopen vanwege dat beschermingsmechanisme. Als ze bereid zijn samen te werken als de interactie spannend of moeilijk wordt, blijft er verbinding bestaan. Beide partners kunnen zo positieve ervaringen opdoen en als het ware genezen van wat pijnlijk was in hun leven. Dat kan heel bevrijdend zijn. Vanuit die samenwerking kunnen ze een werkelijk veilige haven creëren, samen met hun geliefde in één huis.”

WEL KINDEREN, NIET SAMENWONEN: HET HOE EN WAAROM IN CIJFERS Van de alleenstaande moeders wil 45% ook in de toekomst blijven latten

Living apart together: wel een relatie, maar ieder een eigen huis. Het fenomeen heeft sinds eind jaren negentig aan populariteit gewonnen. De individualisering, emancipatie, onze toegenomen welvaart en het hogere niveau van bestaanszekerheid hebben daar allemaal hun steentje aan bijgedragen. De modernere opvattingen over relaties en ouderschap bieden steeds meer ruimte om ook te gaan latten als er kinderen in het spel zijn. Hoe vorm je een hecht gezin terwijl je toch ieder voor een eigen huis kiest?

Bij wie kunnen we voor de feiten over dit fenomeen beter terecht dan bij Jan Latten (what’s in a name?), bijzonder hoogleraar sociale demografie aan de Universiteit van Amsterdam en hoofdemograaf bij het Centraal Bureau voor de Statistiek: “Meer en meer mensen zijn financieel in staat een zelfstandig huishouden te voeren en hun leven in te vullen zoals zij dat graag willen, zonder afhankelijk te zijn van een partner. De modernere opvattingen over relaties en ouderschap zorgen er bovendien voor dat sommige mensen ervoor kiezen om niet samen te gaan wonen en wel samen kinderen te hebben.

‘Ik heb hard moeten vechten om mijn eigen stek te bemachtigen. Die geef ik niet zomaar op, voor niemand’

Bijvoorbeeld omdat ze minder de druk voelen om te voldoen aan de norm dat ouders moeten samenwonen. Dan wordt het ook mogelijk om het idee los te laten dat een goede co-ouder ook een geschikte partner moet zijn om mee samen te leven. Voorwaarde voor het co-ouderschap is dan vooral of de partner een goede vader of moeder is. Latten heeft sinds de jaren negentig aan populariteit gewonnen, dat is een feit. En dat we

minder aan de traditionele norm van het ouderschap vasthouden eveneens. Of ook het krijgen van kinderen in een latrelatie is toegomen, is echter lastig vast te stellen. We zien het in elk geval (nog) niet als trend in het CBS-onderzoek. Maar gegeven de ontwikkelingen die we wel zien, kan het bijna niet anders of steeds meer mensen zullen kiezen voor kinderen zonder samen te wonen. Dit weten we in elk geval wel: alleenstaande moeders met thuiswonende kinderen kiezen vaak in eerste instantie voor een latrelatie. Zij zien dat meestal als een overgangsfase, al wil 45 procent van hen ook in de toekomst liever blijven latten. Als we kijken naar alle alleenstaande vrouwen met kinderen – dus ook kinderen die niet bij hen thuis wonen – is dat zelfs vijftig procent. Binnen deze groep is men dus best huiverig om (weer) te gaan samenwonen. Dat kan uiteraard op termijn veranderen, als de omstandigheden veranderen. Kijken we naar iedereen met een latrelatie, dan geldt voor meer dan twee derde van de mensen dat ze latten omdat ze hun vrijheid willen behouden. Voor ruim vijftien procent zijn vooral slechte ervaringen in een eerdere samenwoonrelatie een overweging, en nog eens vijftien procent noemt eigen kinderen of die van de partner als reden.” ■